

ที่มาของเงินทุนสนับสนุนพรรคการเมืองและขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมือง
ในประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2548 -2557

Monetary sources of political party and political mob
in Thailand during B.E. 2548-2557

ศุภชัย ผุยแก้วคำ¹, รศ.ดร.สุรพล ราชภัณฑารักษ์²,
Supachai Phuykaekam¹, Assoc. Prof. Dr. Suraphol Rajbhandaraks²,
ศ.ดร.สมบุญ สุขสำราญ³, รศ.ชัยชนะ อิงคะวัต⁴
Prof. Dr. Somboon Suksamran³, Assoc. Prof. Dr. Chaichana Ingkawat⁴

^{1,2,4}คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
^{1,2,4}Faculty of Political Science Ramkhamhaeng University

³ราชบัณฑิตสถาน

³The Royal Society

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Ramkhamhaeng University

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง ที่มาของเงินทุนสนับสนุนพรรคการเมืองและขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองในประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2548-2557 มีวัตถุประสงค์ของดุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้มีดังต่อไปนี้ (1) เพื่อศึกษาความจำเป็นที่พรรคการเมืองนั้น ๆ ได้มาซึ่งเงินทุนจากแหล่งอื่นที่ไม่ใช่การให้เงินสนับสนุนต่อพรรคการเมืองโดยรัฐไทย รวมทั้งความจำเป็นในการได้มาของเงินทุนของกลุ่มเคลื่อนไหวเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง (2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ระหว่างกลุ่มทุน พรรคการเมือง ประชาชนและกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองของไทยการศึกษาใช้วิธีการดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary survey) เป็นการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องเป็นหลัก ทั้งที่เป็นข้อมูลเชิงปฐมภูมิและข้อมูลเชิงทุติยภูมิ รวมทั้ง การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) เป็นการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant interview) ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้หรือมีข้อมูลในเรื่องที่ผู้วิจัยกำลังศึกษาและมีความเกี่ยวข้องกับประเด็นดังกล่าว โดยกำหนดตัวผู้ตอบบางแบบเจาะจงเอาไว้ล่วงหน้า ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นข้อมูลอ้างอิง และนำไปประมวลผลให้สอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า

กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นกลุ่มการเมืองที่มีบทบาทและมีการดำเนินการทางการเมืองที่สำคัญ ระหว่างปี พ.ศ. 2548-2557 ที่ส่งผลต่อการเกิดปรากฏการณ์ทางการเมืองที่สำคัญในสังคมไทย โดยรวบรวมข้อมูลจากสื่อต่าง ๆ ในเรื่องของการที่เงินทุนส่งผลต่อการดำเนินการทางการเมือง รวมถึงที่มาของเงินทุนส่งอิทธิพล หรือการครอบงำในการดำเนินการทางการเมืองของพรรคการเมืองหรือกลุ่มขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมือง ซึ่งจากการวิจัยในเรื่องนี้ทำให้ผู้วิจัยได้ค้นพบปัจจัยสำคัญบางประการที่ที่มาของเงินทุนสนับสนุนต่อพรรคการเมืองและขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองมีส่วนส่งผลต่อการดำเนินการทางการเมืองของกลุ่มการเมืองนั้น ดังนี้

การทำงานของเงินทุนในทางการเมืองของไทยกับปรากฏการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยปี พ.ศ. 2540 ภายหลังจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจครั้งใหญ่ของไทยซึ่งส่วนหนึ่งเกิดจากการบริหารงานที่ผิดพลาดของรัฐบาลและนักการเมืองในช่วงนั้น มีกลุ่มทุนยักษ์ใหญ่บางกลุ่มที่สามารถรอดพ้นจากวิกฤตการณ์ครั้งนั้นและสามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้ ภายใต้อำนาจของ ดร.ทักษิณ ชินวัตรจากกลุ่มชินวัตรในตอนนั้น ได้รวบรวมนักการเมือง นักวิชาการ และกลุ่มทุนใหญ่อื่น ๆ ที่มีความสนใจ เข้ามาทำการเมืองโดยตรงในชื่อของพรรคไทยรักไทย

ปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้พรรคการเมืองภายใต้การนำของ ดร.ทักษิณ ชินวัตร ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งทั่วไปในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาคือ การที่พรรคมีเงินทุนจากหัวหน้าพรรคและกลุ่มทุนที่สนับสนุนพรรคเป็นจำนวนมาก ทำให้มีทุนใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในช่วงของการเลือกตั้ง จากการสนับสนุนเงินทุนจำนวนมากจากหัวหน้าพรรค ดร.ทักษิณ ชินวัตร และครอบครัว รวมทั้งกลุ่มทุนขนาดใหญ่ที่เป็นพันธมิตรทำให้กลุ่มการเมืองภายใต้

ดร.ทักษิณ ชินวัตร มีสถานะทางการเงินที่แข็งแกร่งและมั่นคงและเป็นปัจจัยสำคัญทำให้กลุ่มของตนเข้ามามีอำนาจทางการเมืองในการบริหารประเทศผ่านการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย

จะเห็นได้ว่าการทำงานของเงินทุนในการเมืองไทย จึงมีส่วนสำคัญในปรากฏการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในสังคมไทย โดยเฉพาะหลังการปฏิรูปทางการเมือง ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในปี พ.ศ. 2540 และ 2550 เงินทุนถือเป็นปัจจัยหลักอย่างหนึ่งที่ทำให้กลุ่มการเมืองต่าง ๆ ได้มาซึ่งอำนาจทางการเมือง ทั้งในและนอกสภาการมีรัฐบาลที่ขาดความเป็นกลางและเข้ามามีอำนาจรัฐทำให้ผลประโยชน์แห่งชาติและผลประโยชน์ส่วนตัวกับพวกพ้องอยู่ในพื้นที่ทับซ้อน โดยมีเศรษฐกิจเป็นตัวกำหนด ขาดความยุติธรรม และนำไปสู่ปัญหาทางการเมืองที่ฝังรากลึกในสังคมไทย

ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ทางการเมือง จากการดำเนินนโยบายทางการเมืองสำหรับกลุ่มคนบางกลุ่มนั้นมีลักษณะอยู่ภายใต้ระบบอุปถัมภ์ ซึ่งมีรากฐานทางวัฒนธรรมในสังคมไทย กลุ่มคนบางกลุ่มมีความคุ้นเคยกับการเมืองที่มีการต่อรองและมีการแลกเปลี่ยนกันทางด้านผลประโยชน์จากการศึกษาพบว่ากลุ่มพรรคการเมืองสมัยใหม่ หลายๆ พรรคมีการอาศัยอำนาจรัฐสร้างระบบอุปถัมภ์แหล่งใหม่พร้อมกับให้ผลประโยชน์ในลักษณะที่เป็นรูปธรรมผ่านนโยบายสาธารณะในรูปแบบของประชานิยมอย่างมหาศาล

ซึ่งความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ทางการเมืองดังกล่าวนี้รัฐบาลหรือพรรคการเมืองจะอยู่ในฐานะของผู้อุปถัมภ์ และประชาชนผู้ได้รับผลประโยชน์จะอยู่ในฐานะของผู้ได้รับการอุปถัมภ์ โดยนโยบายประชานิยมส่วนใหญ่มีแนวคิดที่พยายามที่จะช่วยเหลือและเอื้อประโยชน์ ต่อคนจำนวนมากในสังคม เพื่อหวังผลทางการเมืองดังที่กล่าวไว้ข้างต้น เพราะในระบอบการเมืองการปกครองของไทยประชาชนคนหม่มากย่อมเป็นเสียงส่วนใหญ่ ทางการเมือง และมีความชอบธรรม ที่จะผลักดันให้ผู้ดำเนินนโยบายประชานิยมชนะในการเลือกตั้งได้ในที่สุด

คำสำคัญ: ที่มาของเงินทุน, พรรคการเมือง, ขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมือง

Abstract

The research of funding sources of political parties and political movements in Thailand during B.E. 2548-2557. The purposes of this dissertation were as following (1) to study the necessity that the political parties acquired the funding from other sources which not be financial supporting from Thai state to political including the funding supporting acquisition of political movements for political activities (2) to study the patronage relationship among capitalists, political parties, people and political movements in Thailand. The research instrument was qualitative research on documentary survey approach that studied with the relevant documents in the both of primary and secondary data and also in-depth interviewing with the key informant interviews who were scholars or handled the information and related issues and someone were specified in advance so that to be reference information and data processing according to research contents and objectives.

The research findings found that

The sample group were the important political group and the important political operations during the year B.E. 2548-2557 that significantly affected to political phenomena in Thai society. The information was gathered from various medias in terms of the funding affecting to political operations including the source of funding that influenced or dominated by political operations of political parties or political movements. This research made the researcher discovered some important factors of funding supporting that contributed the political parties and political movements and influenced to political operations of political group.

The mechanism of funding in Thai politics and the political phenomena that occurred under the Constitution of the Kingdom of Thailand 1997 after the major economic crisis in Thailand which one of the cause was the mismanagement of government and politicians at that time. There were some giant capitalist groups who could survive on that crisis and continually run their businesses. Under the

leadership of Dr. Thaksin Shinawatra of the Shinawatra group at that time had gathered politicians, academics and other big capitalist groups who were interested in politics on behalf of the Thai Rak Thai Party.

One of the important factors that influenced the political party under the leadership of Dr. Thaksin Shinawatra won in the general election over the past decade was the plenty of funding from the party leader and the capitalist group that contributed the continually political operations especially the voting period. Plenty of funding from the party leader, Dr. Taksin Shinawatra and his family including the large capitalist group who were the political alliance and made the political group under Dr. Thaksin Shinawatra to be the financial strength and stable status in political power in the public administration through democratic elections.

The mechanism of Thai political funding essentially contributed to the political phenomena that occurred in Thai society especially after the political reform under the Constitution of the Kingdom of Thailand in 1997 and 2007, funding was the one of major factors which made the political empowered to the political group both of inside and outside the state council. The government who lacked of neutrality and empowered the state power that made the conflict of interest between the national interest and the interest of group.

The political patronage relationship occurred from the political policies for someone or some group under the patronage system which came from the fundamental of Thai cultural society. Some group was familiar with the political bargaining and benefits exchanging. The findings found that many modern political parties empowered the state power to build the new patronage system and offer the enormous concrete benefits through the public policies.

The political patronage was the relationships between the government or political parties as the patrons and the people who took the benefits as beneficiary. The concepts of most populist policies were supporting and beneficial to major people in the society for the above political purposes. The political regime of Thailand, the almost people were political majority and had the right to promote the policy makers to be the winner in the election in finally.

Keywords: Monetary sources, political party, political mob

Received: 2019-2-27 Revised: 2019-3-26 Accepted: 2019-4-28

บทนำ

ในช่วงปี พ.ศ. 2548-2557 เกิดปรากฏการณ์ทางการเมืองซึ่งนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในประเทศไทยขึ้นอย่างมากมาย ซึ่งพรรคการเมืองและขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองมีบทบาทสำคัญในวิกฤตการณ์ดังกล่าว การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง ทั้งในการออกมาใช้สิทธิในการเลือกตั้งและเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ อย่างเป็นรูปธรรม พรรคการเมืองและขบวนการเคลื่อนไหวทาง

การเมืองกลายเป็นองค์กรที่เชื่อมโยงระหว่างภาครัฐและภาคประชาสังคมเข้าด้วยกัน พรรคการเมืองและขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมของไทยกลายเป็นองค์กรที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่ง ต่อการเมืองการปกครองภายใต้ระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทย (วิสุทธิ์ โปธิ์แทน, 2544, 18)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยปี พ.ศ. 2540 ให้ความสำคัญแก่ระบบพรรคการเมืองและมีบริบทที่ส่งเสริมให้พรรคการเมืองมีความเข้มแข็งขึ้น เกิดพรรคการเมืองใหญ่ขึ้นในประเทศอย่าง

รวดเร็ว ปรากฏการณ์ดังกล่าวเปิดโอกาสให้กลุ่มทุนใหญ่ เข้ามาสนับสนุนและมีบทบาทต่อการดำเนินการต่าง ๆ ของพรรคนั้น ๆ เกิดความสัมพันธ์ระหว่างภาคธุรกิจกับการเมืองขึ้น และมองว่าทุนทางการเมืองนี้จะได้รับการตอบแทนเมื่อกลุ่มหรือพรรคการเมืองที่ตนสนับสนุนได้เข้ามามีอำนาจในรัฐบาล ทั้งนี้ส่วนหนึ่งของวัตถุประสงค์ของทุนใหญ่ในการเข้ามามีความสัมพันธ์ดังกล่าวก็คือเพื่อปกป้องผลประโยชน์และเพิ่มพูนอำนาจทางเศรษฐกิจของพวกตน (บุญศรี มีวงศ์อุโฆษ 2538, 19) พรรคการเมืองของไทยในอดีตส่วนใหญ่ได้รับการครอบงำ และในบางครั้งก็เป็นเครื่องมือทางการเมืองของทหารและชนชั้นนำในประเทศไทย ในปัจจุบันและกลุ่มทุนและกลุ่มธุรกิจต่าง ๆ ได้เข้ามามีบทบาทต่อการดำเนินการและการดำรงอยู่ของพรรคการเมืองเป็นอย่างมาก (สิงห์ทอง บัวชุม, 2549, 18)

ในช่วงเวลาเดียวกันที่สังคมไทยมีความตื่นตัวทางการเมืองเพิ่มขึ้นมาก ประชาชนมีความสนใจต่อข่าวสารและสถานการณ์ทางการเมืองในประเทศ มีการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองจากหลายฝ่าย รวมทั้งมีการรวมตัวกันเกิดเป็นกลุ่มหรือขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมือง เพื่อแสดงความต้องการและแนวความคิด โดยการชุมนุมรวมกลุ่มต่าง ๆ นี้ มีจุดประสงค์ เพื่อหวังให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองตามที่ต้องการ (บรรยง ผิวผ่อง และศุภวิฒนากร วงศ์ธนวุธ, 2559, กปปส.) แต่การชุมนุมของขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มต่าง ๆ ของประเทศไทยในปัจจุบัน นั้นมีระยะเวลาการชุมนุมที่ยาวนานกว่าการชุมนุมทางการเมืองที่เกิดขึ้นในอดีต การชุมนุมเคลื่อนไหวของกลุ่มต่างๆ ในปัจจุบันมีการจัดการ มีระบบและการเตรียมความพร้อมสำหรับการดำเนินการชุมนุมเป็นอย่างดี เช่น มีการวางกลยุทธ์ในการเรียกร้องกดดัน ฝ่ายตรงข้าม มีบริการอาหารน้ำดื่ม และกิจกรรมสันทนาการแก่ผู้ร่วมชุมนุม มีการประชาสัมพันธ์และสร้างเครือข่ายร่วมกับองค์กรต่าง ๆ เช่น องค์กรเอกชน ภาคธุรกิจ หรือ

แม้กระทั่งภาครัฐฯ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวย่อมมีค่าใช้จ่ายเกิดขึ้นระหว่างการชุมนุม และต้องมีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ (ฉัตรชัย ธนาวุฒิ, 2559)

ดังนั้นการดำเนินการของพรรคการเมืองและการชุมนุมของขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองย่อมต้องการเงินทุนในการสนับสนุนในการดำเนินการดังกล่าว พรรคการเมืองหรือขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนที่สูงกว่าย่อมมีความได้เปรียบกว่าพรรคการเมืองหรือขบวนการทางการเมืองที่ขาดการสนับสนุนทางการเงิน จากกลุ่มทุนหรือนายทุนขนาดใหญ่ การเข้ามามีสนับสนุนของกลุ่มทุนทำให้การดำเนินการทางการเมืองนั้น ๆ มีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จ เกิดความเปลี่ยนแปลงในทางที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง รวมทั้งการใช้การเคลื่อนไหวทางการเมืองดังกล่าวเป็นเครื่องมือของตน การดำเนินการทางการเมืองของพรรคการเมืองและขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองจึงอาจตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของกลุ่มทุนนั้น ๆ

จากงานวิจัยเรื่อง 'การศึกษาเปรียบเทียบเงินสนับสนุนพรรคการเมืองในประเทศไทยและอินโดนีเซีย: นำไปสู่การพัฒนาพรรคการเมืองหรือคอร์รัปชัน' โดย ผศ.ดร.พรธมชญา ศิริวรรณบุศย์ คณ ะ สั ง ค ม ศ า ส ต ร์ แ ล ะ ม นุ ษ ย ศ า ส ต ร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ระบุว่าในช่วงแรกเริ่มการให้เงินสนับสนุนพรรคการเมือง (State Subsidies/ Subventions) ใน ประเทศ แถบ ตะวันตก มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนพรรคการเมืองขนาดเล็ก ให้พัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางการเมืองได้อย่างยั่งยืน อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี เงินสนับสนุนพรรคการเมืองดังกล่าว กลับทำให้พรรคการเมืองมีความสัมพันธ์อันใกล้ชิดกับรัฐ และพึ่งพาเงินสนับสนุนจากภาครัฐมากขึ้น การให้เงินสนับสนุนพรรคการเมืองมีข้อดีและข้อเสียแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศตามยุคสมัย ในระบอบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตยและการเลือกตั้ง นักการเมืองและ

พรรคการเมืองที่จะประสบความสำเร็จได้นั้น มีความจำเป็นที่จะต้องหาทางเข้าถึงเงินทุน และต้องใช้เงินทุนนั้นให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยเฉพาะการใช้เงินทุนได้มีประสิทธิภาพดีกว่าคู่แข่ง ในทางตรงกันข้ามการที่จะเอาชนะคู่แข่งทางการเมืองนั้น การตัดท่อน้ำเลี้ยงทางด้านเงินทุนของคู่แข่งนั้นก็มีความสำคัญอย่างสูง ทักษะการเข้าถึงแหล่งเงินทุนหรือการได้มาซึ่งเงินทุนสนับสนุน และเมื่อได้เงินทุนนั้นมาแล้วก็ต้องใช้เงินทุนนั้นหาสร้างความนิยมให้แก่ตนเองและพวกพ้องในทางการเมืองให้ได้มากที่สุด

นายทุนไทยในปัจจุบันอาจแบ่งได้เป็น 3 กลุ่มหลัก หนึ่งคือนายทุนเก่า ซึ่งปรากฏตัวเด่นชัดในยุคที่จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นช่วงที่เศรษฐกิจไทยเติบโตอย่างรวดเร็วด้วยแรงสนับสนุนจากรัฐ ผ่านนโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรมที่สำคัญคือ การให้สิทธิประโยชน์ด้านภาษี และการอำนวยความสะดวกในการหาเงินกู้ ดังนั้น เพื่อสร้างอิทธิพลในการกำหนดนโยบายที่เป็นประโยชน์ต่อธุรกิจของตน นายทุนเก่าจึงต้องสร้างความสัมพันธ์กับข้าราชการ ทั้งโดยการแต่งตั้งข้าราชการเป็นบอร์ดในบริษัท และในขณะเดียวกันนายทุนกลุ่มนี้ก็ให้ความสนับสนุนทางการเงินแก่พรรคการเมือง นักการเมือง และหนังสือพิมพ์ด้วย ตัวอย่างธุรกิจของกลุ่มนายทุนเก่าขนาดใหญ่ เช่น ธนาคารกรุงเทพ และเครือเจริญโภคภัณฑ์ เป็นต้น สองคือกลุ่มนายทุนท้องถิ่นนายทุนกลุ่มนี้เกิดขึ้นจากการขยายตัวอย่างรวดเร็วของเศรษฐกิจท้องถิ่นในยุคของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ที่มีการขยายถนนและระบบสาธารณูปโภคไปยังพื้นที่ต่างๆ ของประเทศ นายทุนท้องถิ่นเติบโตขึ้นจากการประกอบธุรกิจในท้องถิ่น โดยเฉพาะธุรกิจก่อสร้าง ขณะที่บางส่วนก็ประสบความสำเร็จจากธุรกิจสีเทา เช่น การค้าไม้ ด้วยเหตุนี้ นายทุนท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องสร้างสายสัมพันธ์กับข้าราชการ เพื่อคุ้มครองธุรกิจของตน ในช่วงต้นทศวรรษ 2530 นายทุนท้องถิ่นจำนวนไม่น้อยหันมาเล่นการเมืองโดยตรง ทั้งในระดับ

ท้องถิ่นและระดับชาติ จนสามารถกุมตำแหน่งข้างมากในคณะรัฐมนตรีและรัฐบาลได้ในช่วงกลางทศวรรษ 2530 ตัวอย่างของนายทุนท้องถิ่น เช่น ตระกูลศิลปอาชา ตระกูลเทียนทอง ตระกูลเทือกสุบรรณ และสามคือ กลุ่มนายทุนใหม่ ซึ่งเติบโตขึ้นจากการพัฒนาอุตสาหกรรมในช่วงปลายทศวรรษ 2520 และต้นทศวรรษ 2530 ส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจในภาคบริการที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรม เช่น ธุรกิจก่อสร้าง อสังหาริมทรัพย์ และโทรคมนาคม ซึ่งจำเป็นต้องใช้ใบอนุญาตหรือสัมปทาน ด้วยเหตุนี้ สายสัมพันธ์ทางการเมืองจึงเป็นเสมือนช่องทางลัดสำหรับการทำธุรกิจบทบาททางการเมืองของนายทุนใหม่มีทั้งการเป็นที่ปรึกษาพรรคการเมือง ผู้สนับสนุนทางการเงินให้แก่พรรคการเมือง หรือแม้กระทั่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) โดยตรง ตัวอย่างนายทุนใหม่ที่มีอิทธิพลทางการเมือง เช่น ทักษิณ ชินวัตร (อดีตเจ้าของสัมปทานธุรกิจดาวเทียมไทยคมและบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่) และไพโรจน์ เปี่ยมพงษ์สานต์ (อดีตเจ้าของกิจการอสังหาริมทรัพย์เครือบ้านฉางกรุ๊ป)

ข้อสังเกตจากการวิเคราะห์พัฒนาการของระบบทุนนิยมไทย คือ หนึ่ง ชนชั้นนายทุนไทยประกอบด้วยนายทุนหลายกลุ่มที่มีผลประโยชน์ทางธุรกิจแตกต่างกัน และ สอง ความช่วยเหลือจากรัฐมีบทบาทสำคัญในการก่อร่างสร้างตัวของระบบทุนนิยมและชนชั้นนายทุนไทย ส่งผลให้นายทุนไทยไม่เป็นอิสระจากรัฐ และพึ่งพิงความสัมพันธ์กับรัฐเพื่อให้ธุรกิจเติบโต ชนชั้นนายทุนจะเป็นกำลังสำคัญในการเปลี่ยนผ่านการเมืองระบอบอำนาจนิยมหรือระบอบศักดินาไปสู่ระบอบประชาธิปไตย แต่ในกรณีของไทยนั้น นายทุนกลับมิได้เป็นกำลังหลักในการขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาประชาธิปไตยและสถาบันการเมืองแบบรัฐสภา กิจกรรมทางการเมืองของนายทุนไทยในช่วง 25 ปีที่ผ่านมา แสดงให้เห็นว่า บทบาทของนายทุนไทยในกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยนั้น แตกต่างกันไปตามแต่ละกลุ่ม และแต่ละ

เหตุการณ์ (อ้างในพลอย ธรรมาภิรานนท์. นายทุนไทยในการเมือง: ผู้สนับสนุนประชาธิปไตยแบบมีเงื่อนไข, 2017 จาก สังคีต พิริยะรังสรรค์. 2526. ทุนนิยมขุนนางไทย พ.ศ.2475-2503. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

การสนับสนุนเงินทุนทางการเงินแก่พรรคการเมืองในประเทศไทย อาจสามารถแบ่งได้เป็น 2 วิธีใหญ่ ๆ คือ แบบเปิดเผยและไม่เปิดเผย แบบเปิดเผยก็อาจแบ่งได้เป็นสองทางได้แก่ ทางแรก การสนับสนุนทางการเงินแก่พรรคการเมืองโดยประชาชน สมาชิกพรรค และรัฐ ซึ่งรัฐธรรมนูญนั้น ๆ จะกำหนดให้รัฐสนับสนุนทางการเงินแก่พรรคการเมืองทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงินแก่พรรคการเมืองโดยผ่านการดำเนินงานของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ซึ่งเป็นกองทุนอยู่ในสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ส่วนทางที่สองคือการสนับสนุนทางการเงินแก่พรรคการเมืองโดยเอกชน ซึ่งโดยทั่วไปจะเป็นการควบคุมการบริจาค เงินของเอกชนให้แก่พรรคการเมือง โดยจะควบคุมการบริจาคทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน เช่น ทรัพย์สินต่างๆ มีการจำกัดเพดานขั้นสูงในการบริจาค และต้องเปิดเผยการบริจาคให้พรรคการเมืองต่อสาธารณะ ในหลักการแล้วการสนับสนุนเงินทุนทางการเงินต่อพรรคการเมืองทั้งสองทางจะต้องมีการควบคุมและตรวจสอบ การสนับสนุนทางการเงินทั้งสองแบบ ต้องรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผ่านการรายงานงบการเงินประจำปีของพรรคการเมือง และรายงานการใช้จ่ายเงินของพรรคการเมืองที่ได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

ส่วนการสนับสนุนเงินทุนต่อพรรคการเมืองแบบไม่เปิดเผยนั้น หมายถึงรวมถึงการไม่เปิดเผยทั้งวิธีการ จำนวนเงิน และจุดประสงค์เฉพาะสำหรับการสนับสนุนเงินทุนดังกล่าว ซึ่งวิธีการนี้อาจได้รับอิทธิพลมาจากวัฒนธรรม จารีตประเพณีของสังคมไทย และรวมถึงการหยั่งรากลึกของระบบอุปถัมภ์ (the patron-client system) ภายใน

สังคมไทย ระบบอุปถัมภ์ถือได้ว่าเป็นระบบทางการเมือง การบริหาร สังคม รวมทั้งองค์กรธุรกิจที่ยังไม่พัฒนาไปสู่ระบบที่ใช้ความรู้ความสามารถ (the merit system) (ศ.ดร.ลิขิต ธีรเวคิน. 2558. ระบบอุปถัมภ์ ผลในทางบวกและลบ)

ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับที่มาของเงินทุนสนับสนุนพรรคการเมืองและขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองในประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2548 – 2557 เพื่อทราบประเด็นที่มาจากของเงินสนับสนุนทางการเมืองในความสัมพันธ์กับพรรคการเมืองและขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองในช่วงเวลาดังกล่าว ซึ่งถือว่าเป็นช่วงเวลาที่การเมืองไทยมีความเคลื่อนไหวและมีความวุ่นวายอย่างสูงและต่อเนื่องเป็นเวลานาน โดยไม่ว่าพรรคการเมืองใดขึ้นมาเป็นรัฐบาล และนำไปสู่การทำรัฐประหารโดยกองทัพถึงสองครั้งคือในปี พ.ศ. 2549 และ 2557 ซึ่งผู้วิจัยคาดหวังว่าผลของการศึกษาในครั้งนี้จะทำให้สามารถมองเห็นภาพความสำคัญของเงินทุนในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของทั้งการเมืองในและนอกกรอบแบบปกติได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความจำเป็นที่พรรคการเมืองนั้นได้มาซึ่งเงินทุนจากแหล่งอื่นที่ไม่ใช่การให้เงินสนับสนุนต่อพรรคการเมืองโดยรัฐบาลไทย รวมทั้งความจำเป็นในการได้มาของเงินทุนของกลุ่มเคลื่อนไหวเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ระหว่างกลุ่มทุน พรรคการเมือง ประชาชนและกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองของไทย

สมมติฐานของการวิจัย

หลักเกณฑ์การสนับสนุนเงินทุนต่อพรรคการเมืองของรัฐ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปี พ.ศ. 2541 และ 2550 นั้นมีจุดประสงค์ในการพัฒนาทาง

การเมืองของไทย แต่ในความเป็นจริงการให้เงินสนับสนุนดังกล่าวไม่น่าจะบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเจตจำนงของรัฐธรรมนุญโดยสมบูรณ์ การดำเนินการทางการเมืองในรัฐบาลไทยมีค่าใช้จ่ายค่อนข้างมาก โดยเฉพาะในช่วงการเลือกตั้งและการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองอย่างต่อเนื่องและยาวนาน จำนวนเงินที่รัฐสนับสนุนพรรคการเมืองนั้น ไม่น่าจะเพียงพอต่อการเล่นการเมืองจนได้รับชัยชนะได้มาซึ่งอำนาจทางการเมือง รวมทั้งการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองที่ต่อเนื่องและยาวนานของกลุ่มเคลื่อนไหวต่าง ๆ ย่อมต้องมีทุนในการขับเคลื่อน ดังนั้นนักการเมืองและพรรคการเมืองมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับเงินจากผู้สนับสนุนของตนอีกจำนวนหนึ่ง เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินกลยุทธ์ต่าง ๆ เกิดเป็นความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ทางการเมืองระหว่างนักการเมือง พรรคการเมืองหรือกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองกับกลุ่มผู้สนับสนุน และอาจพัฒนา กลายเป็นกลุ่มผลประโยชน์ร่วมกันทางการเมือง

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ที่มาของเงินทุนสนับสนุนพรรคการเมืองและขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองในประเทศไทย ระหว่างปีพ.ศ. 2548-2557 มีความต้องการที่จะศึกษาวิเคราะห์แนวความคิดในเรื่องเงินสนับสนุนทางการเมืองและความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ทางการเมืองของไทย ทั้งพรรคการเมืองและขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองของไทยในช่วงเวลาดังกล่าว เพื่อการเรียนรู้เข้าใจ พร้อมทราบถึงที่มาและเหตุผลของการสนับสนุนพรรคการเมืองและขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมือง โดยศึกษาผ่านข้อมูลและปรากฏการณ์ต่าง ๆ ทางการเมืองที่เกิดขึ้น โดยแบ่งเนื้อหาทั้งหมดออกเป็น 5 บทดังต่อไปนี้

บทที่ 1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวบรวม ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานวิจัย โดยครอบคลุมกว้างขวางและเจาะลึก ในเรื่องที่จะศึกษาค้นคว้า เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่จะทำการศึกษาวิจัยอย่างชัดเจน

บทที่ 3 พรรคการเมืองและขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองของไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2548 -2557 โดยทำการศึกษาถึงการดำเนินการทางการเมือง รวมถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการเกิดปรากฏการณ์ทางการเมือง

บทที่ 4 นำเสนอวิเคราะห์แนวคิดทางการเมืองและนำเสนอข้อมูล ตามแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ผ่าน ที่มาของเงินสนับสนุนความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ กลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง ให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย มีการแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแง่ของการทำให้เกิดความทันสมัยกับเหตุการณ์ในปัจจุบัน

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ นำเสนอผลการวิจัย โดยให้เหตุผลและสรุปประเด็นสำคัญในแต่ละเรื่องกับสมมติฐานในการวิจัย พร้อมข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินการวิจัยในครั้งต่อไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเข้าใจและทราบถึงแนวคิดการให้เงินสนับสนุนต่อพรรคการเมืองโดยรัฐบาลไทย เพื่อการพัฒนาการเมืองของรัฐไทย
2. เพื่อเข้าใจและทราบถึงความจำเป็นที่พรรคการเมืองต่าง ๆ นั้นได้มาซึ่งเงินทุนจากแหล่งอื่นที่ไม่ใช่การให้เงินสนับสนุนต่อพรรคการเมืองโดยรัฐบาลไทย รวมทั้งความจำเป็นในการได้มาของทุนของกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง

3. เพื่อเข้าใจและทราบถึงความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ระหว่างกลุ่มทุน พรรคการเมือง ประชาชน และกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองของไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ที่มาของเงินทุนสนับสนุนพรรคการเมืองและขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองในประเทศไทย ระหว่างปีพ.ศ. 2548 -2557 ได้ออกแบบให้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาแนวคิดการให้เงินสนับสนุนต่อพรรคการเมืองโดยรัฐบาลไทย โดยมีจุดประสงค์เพื่อการพัฒนาการเมืองของรัฐบาลไทย รวมทั้งเพื่อศึกษาความจำเป็นที่พรรคการเมืองและกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองต่าง ๆ นั้นได้มาซึ่งเงินทุนจากแหล่งอื่นที่ไม่ใช่การให้เงินสนับสนุนต่อพรรคการเมือง โดยรัฐบาลไทย เพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ระหว่างกลุ่มทุนกับพรรคการเมืองและกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองของไทย โดยกำหนดวิธีการศึกษา เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เป็นการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องเป็นหลัก ทั้งที่เป็นข้อมูลเชิงปฐมภูมิและข้อมูลเชิงทุติยภูมิ ซึ่งได้แก่ หนังสือเอกสารวิชาการ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องร่วมสมัย งานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง สิ่งตีพิมพ์ รวมถึงบทความต่าง ๆ ในนิตยสาร วารสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ อินเทอร์เน็ต ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ รวมทั้ง การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) เป็นการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant interview) ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้หรือมีข้อมูลในเรื่องที่ผู้วิจัยกำลังศึกษาดีที่สุดหรือมีความเกี่ยวข้องมากที่สุด โดยกำหนดตัวผู้ตอบบางคนแบบเจาะจงเอาไว้ล่วงหน้า ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงพื้นฐานและนำไปประมวลผลให้สอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี เนื้อหา เหตุการณ์ เอกสาร สิ่งตีพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ รวมถึงปรากฏการณ์และการกระทำที่เกิดขึ้น การรายงานผลการวิจัยจะใช้รูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) และนำผลที่ได้มาอธิบายความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น รวมทั้งการสร้างความรู้ความเข้าใจในบริบทเรื่องที่มาของเงินทุนสนับสนุนพรรคการเมืองและขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองในประเทศไทย

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ที่มาของเงินทุนสนับสนุนพรรคการเมือง และขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองระหว่างปี พ.ศ. 2548-2557 นั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงแนวคิดการให้เงินสนับสนุนต่อพรรคการเมืองโดยรัฐบาลไทย เพื่อการพัฒนาการเมืองของรัฐบาลไทย รวมทั้งศึกษาความจำเป็นที่พรรคการเมืองและกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองต่าง ๆ นั้นได้มาซึ่งเงินทุนจากแหล่งอื่นที่ไม่ใช่การให้เงินสนับสนุนพรรคการเมืองโดยรัฐบาล เพื่อนำมาใช้ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง รวมทั้งเพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ระหว่างกลุ่มทุนกับพรรคการเมืองและกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองของไทย ได้ออกแบบการศึกษาเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยกำหนดวิธีการศึกษาเป็นการวิจัยเอกสาร (documentary Research) เป็นการศึกษาค้นหาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งที่ตีพิมพ์ รวมถึงบทความต่าง ๆ ในนิตยสาร วารสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ อินเทอร์เน็ต ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ รวมทั้ง การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) เป็นการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant interview) ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้หรือมีข้อมูลในเรื่องที่ผู้วิจัยกำลังศึกษาและมีความเกี่ยวข้องกับประเด็นดังกล่าว โดยกำหนดตัวผู้ตอบบางคนแบบเจาะจงเอาไว้ล่วงหน้า ทั้งนี้เพื่อใช้เป็น

ข้อมูลอ้างอิงและนำไปประมวลผลให้สอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการศึกษา

ผู้วิจัยได้พยายามรวบรวมข้อมูลจากสื่อต่าง ๆ ในเรื่องของการที่เงินทุนส่งผลต่อการดำเนินการทางการเมือง รวมถึงที่มาของเงินทุนส่งอิทธิพลหรือการครอบงำในการดำเนินการทางการเมืองของพรรคการเมืองหรือกลุ่มขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมือง ซึ่งจากการวิจัยในเรื่องนี้ทำให้ผู้วิจัยได้ค้นพบปัจจัยสำคัญบางประการที่ที่มาของเงินทุนสนับสนุนต่อพรรคการเมืองและขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองมีส่วนส่งผลต่อการดำเนินการทางการเมืองของกลุ่มการเมืองนั้น ดังนี้

1. การทำงานของเงินทุนในทางการเมืองของไทยกับปรากฏการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยปี พ.ศ. 2540

ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่ 16 ของไทย และใช้ปฏิบัติจนถึงปี พ.ศ. 2549 ซึ่งรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2540 มีเจตนารมณ์ที่ต้องการเปลี่ยนการเมืองของไทย ให้เป็นการเมืองของพลเมือง ส่งเสริมประชาชนมีส่วนร่วมในการเมืองที่มากขึ้น ต้องการให้รัฐบาลมีเสถียรภาพ พรรคการเมืองมีความเข้มแข็ง มีรัฐบาลที่มีประสิทธิภาพ สร้างวัฒนธรรมเสรีประชาธิปไตย ให้ความสำคัญกับการเลือกตั้งระบบรัฐสภาและกฎหมาย หากแต่ในทางปฏิบัติเกิดการใช้กลไกเกี่ยวกับประชาธิปไตยดังกล่าวเป็นเครื่องมือในการสร้างความชอบธรรมและนำไปสู่การได้มาซึ่งอำนาจทางการเมือง ในการบริหารประเทศ และพัฒนาไปสู่ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจในรูปแบบต่าง ๆ พร้อมทั้งการสร้างฐานเสียงทางการเมือง เกิดการกำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ถูกต้องตามกฎหมาย แต่กลับเป็นการกระทำที่ขาดความชอบธรรม

รัฐบาลที่มาจากพรรคการเมืองที่ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง และเข้ามาถืออำนาจรัฐในการบริหารประเทศ ย่อมมีความชอบธรรมตามกฎหมาย และมีอำนาจในเสียงข้างมากในสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมีอำนาจในการตัดสินใจในการสร้างกฎเกณฑ์และดำเนินนโยบายต่าง ๆ ซึ่งไม่ใช่

เรื่องง่ายที่ฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรจะดำเนินการหยุดยั้งการดำเนินการนั้นภายใต้ระบบรัฐสภาเนื่องจากฝ่ายค้านเป็นเสียงข้างที่น้อยกว่าในสภาผู้แทนราษฎร รวมทั้งการมีอิทธิพลและการครอบงำองค์กรอิสระในรูปแบบต่าง ๆ โดยรัฐบาลทำให้ระบบการตรวจสอบรัฐบาลในกฎเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นไม่ทำงาน นำไปสู่การเกิดขึ้นของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมและขบวนการทางการเมืองต่าง ๆ ที่ไม่เห็นด้วยกับการดำเนินการที่ไม่ชอบธรรมของรัฐบาล เกิดการรวมตัวต่อต้านอำนาจรัฐ เพื่อต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง หากแต่ขบวนการทางการเมืองที่เกิดขึ้นในรัฐบาลไทย ส่วนใหญ่ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาตนเองก็มีข้อสงสัยในเรื่องของความเป็นกลางในทางการเมือง กล่าวคือ ขบวนการทางการเมืองของไทยมีความเกี่ยวข้องไม่มากนักน้อยกับฝ่ายตรงข้ามกับรัฐบาลในขณะนั้น รวมทั้งประชาชนที่ไม่เห็นด้วย หรือไม่ได้รับประโยชน์จากการดำเนินนโยบายรัฐในขณะนั้น ในขณะที่การดำเนินการทางการเมืองของขบวนการทางการเมืองของไทย ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา มีลักษณะของการดำเนินกิจกรรมหรือชุมนุมในลักษณะที่มีความต่อเนื่อง และยาวนานซึ่งการชุมนุมในลักษณะดังกล่าวนี้ย่อมต้องใช้เงินทุนอย่างมหาศาลในการดำเนินการ ซึ่งขบวนการทางการเมืองเหล่านี้ถึงจะถือได้ว่าเป็นการชุมนุมตามระบอบประชาธิปไตยที่มีสิทธิที่พึงทำได้ แต่รัฐบาลเองก็ไม่ได้เข้าไปสนับสนุนการดำเนินการเช่นเดียวกันกับพรรคการเมือง เงินทุนที่ใช้ในการชุมนุมของขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองอาจมาจากการบริจาคของผู้ชุมนุมหรือกลุ่มทุนที่ต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง หรือแม้กระทั่งจากแกนนำของการชุมนุมดังที่กล่าวไว้ในบทก่อนหน้า หากแต่การสนับสนุนทางการเงินของผู้สนับสนุนรายใหญ่ต่อขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองนั้นไม่ค่อยทำการเปิดเผยถึงการสนับสนุน ซึ่งอาจเนื่องมาจากเหตุผลหลายประการ แต่ประการหนึ่งที่สำคัญคือ หากการดำเนินการ

ต่าง ๆ ของกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองนั้น มีลักษณะที่ผิดกฎหมายแล้วนั้น อาจส่งผลกระทบต่อผู้ที่สนับสนุนในด้านต่าง ๆ ต่อขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองนั้นก็ไม่ได้ (สัมภาษณ์ แกนนนำ กลุ่ม นปช.)

จะเห็นได้ว่าการทำงานของเงินทุนในการเมืองไทย จึงมีส่วนสำคัญในปรากฏการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในสังคมไทยโดยเฉพาะหลังการปฏิรูปทางการเมือง ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในปี พ.ศ. 2540 และ 2550 เงินทุนถือเป็นปัจจัยหลักอย่างหนึ่งที่ทำให้กลุ่มการเมืองต่างๆ ได้มาซึ่งอำนาจทางการเมือง ทั้งในและนอกสภาการมีรัฐบาลที่ขาดความเป็นกลางและเข้ามาใช้อำนาจรัฐทำให้ผลประโยชน์แห่งชาติและผลประโยชน์ส่วนตัวกับพวกพ้องอยู่ในพื้นที่ทับซ้อน โดยมีเศรษฐกิจเป็นตัวกำหนด ขาดความยุติธรรม และนำไปสู่ปัญหาทางการเมืองที่ฝังรากลึกในสังคมไทย

2. การนำเสนอและดำเนินนโยบายสาธารณะของพรรคการเมืองโดยใช้งบประมาณบริหารราชการแผ่นดินเป็นแหล่งทุน (ประชานิยม)

จากการดำเนินนโยบายในลักษณะประชานิยม ทำให้เกิดปรากฏการณ์ทางการเมืองใหม่ในสังคมไทย ดร.ทักษิณ ชินวัตร ในนามพรรคไทยรักไทยในตอนนั้น โดยพรรคได้รับความนิยมอย่างมหาศาลและได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของไทยในปี 2544 และ 2548 เหนือพรรคการเมืองที่อยู่สังคมไทยมานานอย่างพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งนโยบายดังกล่าวนี้ส่งผลกระทบต่อและสร้างความพึงพอใจเป็นอย่างยิ่งต่อประชาชนชาวไทย โดยเฉพาะในระดับรากหญ้าและชนชั้นกลางในสังคม หากแต่ต้นนโยบายสาธารณะที่มีลักษณะประชานิยมนั้นก่อให้เกิดภาระทางการคลังของรัฐบาล ซึ่งเป็นทั้งภาระที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า และเป็นภาระผูกพันต่อไปในอนาคตในลักษณะของการกู้ยืมซึ่งเงินงบประมาณที่นำมาใช้ในการดำเนินนโยบายสาธารณะนี้มีมูลค่ามหาศาล รวมทั้งการนำนโยบายประชานิยมของ

ไทยในระยะหลังต่อมามีลักษณะที่ช่วยคนบางกลุ่มบางอาชีพเป็นหลักเช่น นโยบายรถคันแรกที่มุ่งช่วยเหลือชนชั้นกลางในที่พอมีกำลังซื้อรถยนต์นโยบายรับจำนำข้าวซึ่งมุ่งช่วยเหลือชาวนา เป็นต้น ซึ่งนโยบายประชานิยมเหล่านี้ได้สร้างภาระทางการคลังอย่างมากให้ประเทศ และการออกนโยบายที่ช่วยเหลือคนบางกลุ่มเหล่านี้ ย่อมมีคนบางกลุ่มที่ไม่ได้รับประโยชน์และอาจได้รับผลกระทบจากการดำเนินนโยบายดังกล่าวเกิดความไม่พอใจและต่อต้านการใช้เงินงบประมาณมหาศาลของชาติในการดำเนินนโยบายเหล่านี้ นำไปสู่การเกิดปัญหาและวิกฤตการณ์ทางการเมืองของไทยในช่วงหลายปีที่ผ่านมาการดำเนินนโยบายประชานิยมบางนโยบายมีส่วนไม่น้อยนำไปสู่ความขัดแย้งของกลุ่มชนชั้นต่าง ๆ ในสังคมไทยไม่มากนัก

การดำเนินนโยบายประชานิยมโดยใช้งบประมาณแผ่นดินและสร้างภาระคลังให้กับประเทศของพรรคการเมืองที่เข้ามาเป็นรัฐบาลในช่วงเวลาดังกล่าว เริ่มวาดภาพให้ประชาชนได้เห็นตั้งแต่ช่วงออกนโยบายในการหาเสียงเลือกตั้ง และมีการดำเนินนโยบายนั้นอย่างเป็นรูปธรรมเมื่อได้เข้ามามีอำนาจรัฐ การใช้นโยบายประชานิยมในช่วงหลังมีการสื่อสารโฆษณา และใช้หาเสียงเพื่อการเลือกตั้ง โดยการนำเสนอนโยบายประชานิยมนี้ต่อกลุ่มเป้าหมายที่พรรคการเมืองคิดว่าเป็นฐานเสียงที่สำคัญ และมีพลังพอที่จะส่งให้พรรคการเมืองประสบความสำเร็จในการเลือกตั้ง การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองดังกล่าวถือได้ว่ามีลักษณะที่ใช้เงินงบประมาณของรัฐเป็นทุนเพื่อความสำเร็จในการได้มาซึ่งชัยชนะทางการเมือง

3. ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ทางการเมืองจากการดำเนินนโยบายทางการเมือง

จากการศึกษาพบว่าพรรคการเมืองและขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมหรือขบวนการทางการเมืองของไทยในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา มีความจำเป็นที่จะต้องใช้เงินทุนสนับสนุนในการดำเนินการทางการเมืองเพื่อดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ

ทางการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ เงินที่สนับสนุนจากรัฐต่อพรรคการเมืองนั้นอาจสร้างความเท่าเทียมแก่พรรคการเมืองของไทยได้ แต่ไม่อาจเป็นปัจจัยในการสร้างความแตกต่างและความได้เปรียบทางการเมืองต่อพรรคการเมืองนั้น ๆ ได้ ดังนั้นเงินทุนจากกลุ่มทุนที่สนับสนุนพรรคการเมืองจึงมีความสำคัญต่อพรรคการเมืองและขบวนการทางการเมืองเป็นอย่างสูง เงินทุนเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งในการจูงใจให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือกลุ่มการเมืองต่าง ๆ ให้เข้ามารวมกลุ่มและทำการเมืองร่วมกัน (สิทธิโชค กลางคุณานนท์, พัฒนาการและบทบาททางการเมืองของกลุ่มธุรกิจการเมืองในประเทศไทย, 2552 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์) มีการชักชวนนักการเมืองที่ประสบความสำเร็จในการเลือกตั้งในแต่ละพื้นที่หลายคนเข้ามาในสังกัด โดยใช้ปัจจัยทางด้านเงินทุนสนับสนุนเป็นแรงจูงใจ ดังนั้นเมื่อพิจารณาถึงการเข้าร่วมพรรคการเมืองของกลุ่มต่าง ๆ โดยมีแรงจูงใจด้านเงินทุนนั้น ทำให้การเข้าร่วมพรรคหรือรวมกลุ่มของนักการเมืองอยู่ภายใต้ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ ระหว่างพรรคกับนักการเมืองที่เข้ามารวมกลุ่ม ซึ่งความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์นี้ส่งอิทธิพลและเข้าครอบงำต่อกลุ่มการเมืองหรือนักการเมืองที่เข้าร่วมในการดำเนินการหรือการตัดสินใจต่าง ๆ ทางการเมือง

การเมืองสำหรับกลุ่มคนบางกลุ่มนั้นมีลักษณะอยู่ภายใต้ระบบอุปถัมภ์ ซึ่งมีรากฐานทางวัฒนธรรมในสังคมไทย กลุ่มคนบางกลุ่มมีความคุ้นเคยกับการเมืองที่มีการต่อรองและมีการแลกเปลี่ยนกันทางด้านผลประโยชน์ จากการศึกษาพบว่ากลุ่มพรรคการเมืองสมัยใหม่ หลาย ๆ พรรคมีการอาศัยอำนาจรัฐ สร้างระบบอุปถัมภ์แหล่งใหม่พร้อมกับให้ผลประโยชน์ในลักษณะที่เป็นรูปธรรมผ่านนโยบายสาธารณะในรูปแบบของประชานิยมอย่างมหาศาล กล่าวคือ การเมืองโดยพรรคการเมืองในสมัยก่อน มีการหาเสียงในการเลือกตั้ง ในพื้นที่ที่ต้องลงรับสมัครโดยมีนโยบายว่า ถ้าได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว

ตนจะนำงบประมาณมาทำโครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาพื้นที่เหล่านั้นให้เกิดประโยชน์ต่อผู้คนในพื้นที่ หากแต่นโยบายที่มีลักษณะประชานิยมในปัจจุบันมีลักษณะของการดำเนินโครงการต่างในลักษณะที่เป็นนโยบาย สาธารณะแก่ผู้คนส่วนใหญ่หรือผู้คนบางกลุ่ม แต่ถือว่าเป็นกลุ่มคนที่มีจำนวนมากที่ได้รับประโยชน์ในการดำเนินนโยบายดังกล่าว โดยหวังว่าจะเป็นการแลกกับการได้รับความนิยมนจากผู้คนที่ได้รับประโยชน์ และสนับสนุนกลุ่มหรือพรรคของตนเองในทางการเมือง ซึ่งความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ทางการเมืองดังกล่าวนี้รัฐบาลหรือพรรคการเมืองจะอยู่ในฐานะของผู้อุปถัมภ์ และประชาชนผู้ได้รับผลประโยชน์จะอยู่ในฐานะของผู้ได้รับการอุปถัมภ์ โดยนโยบายประชานิยมส่วนใหญ่มีแนวคิดที่พยายามที่จะช่วยเหลือและเอื้อประโยชน์ ต่อคนจำนวนมากในสังคม เพื่อหวังผลทางการเมืองดังที่กล่าวไว้ข้างต้น เพราะในระบอบการเมืองการปกครองของไทย ประชาชนคนหมู่มากย่อมเป็นเสียงส่วนใหญ่ ทางการเมือง และมีความชอบธรรม ที่จะผลักดันให้ผู้ดำเนินนโยบายประสพชัยชนะในการเลือกตั้งได้ในที่สุด

ประเทศไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนา มีโครงสร้างทางสังคมที่ยังมีความเหลื่อมล้ำกันอยู่มากประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศยังถือได้ว่ามีรายได้น้อย เป็นชนชั้นล่างหรือชนชั้นรากหญ้า ดังนั้นเมื่อนักการเมืองที่ดำเนินนโยบายที่มีลักษณะประชานิยมและชนชั้นล่างได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินนโยบายนั้น ซึ่งการได้รับประโยชน์ของผู้คนที่มีรายได้น้อย ย่อมคำนึงถึงผลประโยชน์ที่ได้รับเฉพาะหน้ามากกว่าความถูกต้อง เหมาะสมหรือผลกระทบระยะยาวในการดำเนินนโยบายนั้น อย่างเช่น นโยบายปรับค่าแรงขั้นต่ำ 300 บาทต่อวัน นโยบายจำนำข้าว เป็นต้น ซึ่งเป็นนโยบายที่ให้ผลประโยชน์ต่อประชาชนเฉพาะกลุ่ม ซึ่งกลุ่มคนที่ได้ผลประโยชน์ดังกล่าวคือ กลุ่มคนชนชั้นแรงงาน และกลุ่มชาวนา ในขณะเดียวกันก็มีผู้คนบางกลุ่มซึ่งเป็นกลุ่มที่มี

จำนวนน้อยกว่าผู้คนที่ได้รับผลประโยชน์ได้รับผลกระทบหรือคิดว่าตนเองไม่ได้รับความยุติธรรม เช่น กลุ่มผู้ประกอบการรายย่อย หรือ เอสเอ็มอี ที่อาจไม่เห็นด้วยกับการขึ้นค่าแรงขั้นต่ำในภาวะการณ์ที่ธุรกิจมีการแข่งขันสูง ทำให้ค่าใช้จ่ายในการดำเนินธุรกิจของกลุ่มคนเหล่านี้เพิ่มขึ้นด้วย หรือการดำเนินนโยบายจําหน่ายหรือประกันราคาพืชผลการเกษตร เช่น ข้าวและผลิตภัณฑ์อื่น ๆ นั้น อาจให้ความช่วยเหลือแก่กลุ่มเกษตรกรซึ่งเป็นประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ แต่ในขณะเดียวกันก็มีประชาชนบางกลุ่มที่คิดว่าการดำเนินนโยบายดังกล่าวนี้ไม่ยุติธรรมกับตนเอง เพราะการดำเนินนโยบายดังกล่าวนี้รัฐต้องใช้เงินลงทุนในการสนับสนุนจำนวนมากและรัฐมีโอกาสสูงที่จะขาดทุนในการดำเนินนโยบายดังกล่าว ซึ่งในมุมมองของประชาชนที่ถือว่าเป็นชนชั้นอื่น ๆ หรือประกอบอาชีพอื่น ๆ ของประเทศ ถือว่าเป็นการดำเนินนโยบายที่ผิดพลาดและสร้างความเสียหายให้กับประเทศ โดยใช้เงินภาษีอากรจากรายได้ของตนไปส่งเสริมจนเจ้าแก่บุคคลกลุ่มอื่นที่อาจให้ประโยชน์ระยะสั้น แต่เกิดภาระผูกพันและสร้างความเสียหายให้แก่ประเทศชาติในระยะยาว จากการแนวคิดดังกล่าวสร้างความไม่พอใจให้แก่ประชาชนบางกลุ่มและเมื่อมีการสะสมความไม่พอใจมากขึ้นนำไปสู่การแสดงออกในการต่อต้านในการดำเนินการของรัฐ และรอยร้าวระหว่างชนชั้นในสังคมไทยจนเกิดเป็นปรากฏการณ์ความแตกแยกของสังคมไทยในปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

ฉัตรชัย ธนาวุฒิ. (2559). การศึกษากระบวนการปฏิรูปทางการเมืองของคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

บรรยง ผิวผ่อง และ ศุภวัฒน์กร วงศ์ธนวุธ. (2558). การจัดการชุมนุมทางการเมือง. มหาวิทยาลัยขอนแก่น. วารสารภาษา ศาสนาและวัฒนธรรม ปีที่4(2) 218-234.

บุญศรี มีวงษ์อุโฆษ. (2538). รายงานการวิจัยการปรับปรุงระบบพรรคการเมืองไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

หากกล่าวโดยสรุป เงินทุนยังคงเป็นปัจจัยที่สำคัญในการเข้าสู่เส้นทางเข้าสู่อำนาจรัฐโดยชอบธรรมตามแนวทางของระบอบประชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญของประเทศ ในอดีตที่ผ่านมา โดยเฉพาะในช่วงปี พ.ศ. 2544 เป็นต้นมา ซึ่งที่มาของเงินทุนเหล่านี้ก็มีความหลากหลายและแตกต่างกันไปในแต่ละพรรคการเมือง เราเองคงได้เห็นแล้วว่ากลุ่มทุนที่มีพลังทางการเงินมากหรือตัวแทนของทุนที่สำคัญของไทยได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง ได้มาซึ่งโอกาสและถูกเลือกให้เป็นตัวแทนของประชาชนตามหลักเกณฑ์ทางระบอบประชาธิปไตยเพื่อเข้าไปมีอำนาจในการบริหารประเทศด้วยจำนวนค่อนข้างมากอยู่หลายต่อหลายครั้ง

ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยควรศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นดังต่อไปนี้

1. ควรศึกษาการให้เงินสนับสนุนพรรคการเมืองโดยรัฐบาลตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยปี พ.ศ. 2560 ว่าส่งผลในการพัฒนาการเมืองและพรรคการเมืองอย่างไร

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบเรื่องการสนับสนุนพรรคการเมืองโดยรัฐบาลและการทำงานของกลุ่มทุนทางการเมืองไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปีพ.ศ. 2540, 2550 และ 2560

- พรรณชญา ศิริวรรณบุศย์.(2559). การศึกษาเปรียบเทียบเงินสนับสนุนพรรคการเมือง ในประเทศไทยและอินโดนีเซียนำไปสู่การพัฒนาพรรคการเมืองหรือคอร์ปชั่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย และมหาวิทยาลัยมหิดล 6 ธันวาคม 2559.
- พลอย ธรรมภาณานนท์.(2560). นายทุนไทยในการเมือง : ผู้สนับสนุนประชาธิปไตยแบบมีเงื่อนไข คั่นเมื่อ 30 มิถุนายน 2561. จาก <https://www.the101.world/thai-capitalist>
- ลิขิต อีร์เวคิน. (2558). ระบบอุปถัมภ์ ผลในทางบวกและลบ. กรุงเทพฯ: สยามรัฐ
- วิสุทธิ์ โปธิแท่น. (2544). การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองไทย. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.
- สังคีต พิริยะรังสรรค์. 2526. ทุนนิยมขุนนางไทย พ.ศ.2475-2503. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สิงห์ทอง บัวชุม.(2550). การเกิดขึ้นและการล่มสลายของพรรคการเมืองไทย พ.ศ. 2475-2547. มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- สิงห์ทอง บัวชุม. (2549). การบริหารพรรคการเมืองไทย ตามแนวทางการปฏิรูปการเมืองภายใต้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

สัมภาษณ์

- แกนนำ ก. [สัมภาษณ์]. พรรคเพื่อไทย และกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ, เมษายน 2561.